

BARS.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer
→ vasárnap reggel. ←

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadóhivatalba
(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Hat hóra . . . 5 kor. — fill.
Három hóra . . . 2 kor. 50 fill.
Előfizetési pénzek postautalványval küldhetők.
Egyes számok 20 fillérért kaphatók
a kiadóhivatalban.

H I R D E T É S E K
Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 14 fill.
készszerint 12 fill., többszerint 10 fill. szétosztva
Belyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fill.
Hivatalos hirdetések
100 szög 2 kor. 60 fill., azontúl minden sor 2 J
fillérével számított.
A nyitlertérben
minden négyhasábos garmond-sor díja 30 fill.
Velünk összekötésben levő hirdető-irodák, elő-
fizetőink, vagy a gyakori hirdetőket tetemes díj-
kedvezményben részesülnek.

Hivatalos közlemény.

2106/1904. szám.

Hirdetmény.

Léva r. t. város képviselőtestületének 1904. évi május 21-én 1904/1904 sz. alatt hozott határozata folytán közhírré teszem, miképp az Androvics György és gyermekei tulajdonát képező Calvin-tér 1-ső szám alatt levő ház és teleknek 3000 korona vételárban árverésen lett megvétele ügyében a képviselőtestület az érdemleges határozat meghozatala és a névszerinti szavazás megejtése végett 1904. évi június hó 30-ik napjának d. u. 4 óráját az 1886. évi XXII. t. c. 110 §. értelmében kiütötte; ezen közgyűlésen fog azon ház lerombolása és a köz térhez csatolása is az érdemleges intézkedés megtételni és a névszerinti szavazás megtörténni.

Azon közgyűlésre Léva r. t. város képviselőtestületének összes tagjait e helyen is van szerencsém meghívni.

Léva, 1904. május 28-án.

Bódogh Lajos
polgármester.

Főgimnáziumunk kibővítése.

Nem csak Bars, hanem a szomszédos vármegyék tekintélyes részének kulturáját, az ifjuság, a jövő némezdek nevelés ügyét szolgálja a lévai főgimnázium. Tekintélye és jóhírve messze vidékről ide vonzza az ifjuságot, hogy itt a magyarság eme erős végvárában tanulja a tudományokat és lelkesedést minden szép és jó iránt, hogy itt a nemzetiségek határán tanulja meg szeretni a hazát s tanuljon kitartást, buzgóságot szolgálni a magyarság igaz ügyét. Épen azért kötelessége is a város közönségének, hogy mindazon ifjunak, ki ezen tanintézetben való felvételre jelentkezik, minden körülmények között helyet tudjon adni, mert ettől függ a főgimnázium további fejlődése, jó hírneve.

Még a főgimnázium épületének építése alkalmával, ezelőtt tizenhét esztendővel, erősen hangsúlyoztuk lapunkban is, hogy a jövőre való tekintettel ne tiz-husz esztendőre építsünk, mert minden közintézmény csak akkor lesz célszerű, ha alkotói legalább száz esztendővel előre látnak. Sejtelmünk valóban bizonyult. Ime még két évtized sem pergett le egészen, már is több év óta a legnagyobb sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a főgimnázium igazgatósága helyszüke miatt évenként 15—30 növendéket kénytelen elutasítani az első osztályba leendő felvétel előtt.

Ezek a számadatok, elképzelhető, rövid tiz esztendő alatt olyképp megnövekednek, hogy később intézetünk fejlődésének a legnagyobb akadályául fognak szolgálni. Minden féle intézménynek természeti törvénye a fejlődés. Már a stagnálás is maga egészségtelen állapotra mutat, de ha ez a visszautasítás évről-évre állandó marad a főgimnáziumban, az érdekelt közönség annyira el fog szokni ezen intézettől, hogy utóvégre még sok hely is lesz.

Léva város közönségét méltán gondolkodóba ejtheti ez a körülmény s legfőbb ideje, hogy a helyzet szanalásáról alkalmas módon gondolkozzék. Intézetünk értelmes vezetősége minden időben megtette a maga kötelességét s lelkiismeretes buzgóságával, a hiányok szakszerű feltáráásával évről-évre figyelmzettette a város képviselőtestületét, hogy a hiba már az épület emelésekor elkövetett s hogy a bajon nem lehet másképp segíteni, mintha felállítandó parallel osztályok és a létesítendő tornaterem céljaira a főgimnázium épületét kibővítjük. A súlyos és komoly

megfontolás tárgyát képező érvek előtt nem zárkozhatott el a városi képviselőtestület sem s ezért legutóbbi közgyűlésén határozatilag kimondotta a főgimnázium épületének kibővítését.

Évek óta érlelődött e kérdés s noha elvi határozatunk máig sem változott noha a kibővítés szükségessége ma még jobban sürgeti a megoldást mint valaha, mind a mellett a kivitel módzatai ma sincsenek megállapítva. A mult év folyamán elrendelte a képviselőtestület, hogy az építkezéshez szükséges előmunkálatok haladéktalanul tétessenek meg, az épület szakértő által vizsgáltsák meg, hogy nem lenne-e a mostani épületre egy második emelet felhuzható, mert csak így s ebben az irányban látja helyesen megoldhatónak a kibővítés kérdését, egyszersmind több ízben hozott határozatában erősen hangsúlyozta, hogy az épület mellett létező sétateret nem hajlandó átengedni, illetve beépíteni, miután a városban ez az egyetlen létező sétány, a melyet nélkülözni sem lehet.

De a helyi viszonyok komoly figyelembe vétele mellett másként nem is határozhatott, mert hiszen a növendékekre nézve teljesen mindegy, vajjon az első, vagy a második emeletre kell járniok. Egyébként is az új tanintézetek csak nem mindenütt két emeletre építettek, mert ezen berendezés mellett a tanárok nagyobb számának állandó lekötése nélkül lehet a felügyeletet gyakorolni.

De magában, Léva városában kétszeresen indokolt a főgimnázium épületének újabb emelettel való kibővítése, mert itt az épületnek hozzátoldás által való kibővithetése céljából egy olyan teret kellene elfoglalni és beépíteni, a

melyre hova tovább nagyobb szükség lesz a város közönségének, mint a tanuló ifjuságnak. Ezen a területen hosszú évek fáradságos munkájával egy sétányt létesítettünk, a melyre a város ezen poros részének a szabad levegő szempontjából oly nagy szüksége volt. Templom és árvaház nyilik e térre s így elgondolható, hogy a közegészség kérdése mellett szóba kell jönni a külső csin iránt való érzéknek is. Ha most ezt a területet is beépítjük, akkor fel kell áldoznunk a város egyetlen sétányát, a mely ha nem is valami nagy, de mindenesetre alkalmas arra, hogy a város tikkadt, poros levegőjét felfrissítse, fákban nem igen bővelkedő környékét kellemessé és változatosá tegye.

De ezen felül ezen a téren vezet keresztül a város egy részének vizeit összegyűjtő főcsatorna, mely a tér alatt egy meglehetősen szűk csatornán át vezet a Perc patakba. Ez a szűk csatorna nem képes a víz gyors elnyelésére és levezetésére. A város közönsége nem sokára kénytelen lesz itt egy újabb és nagyobb szabású fővezetéket építeni, De ha erre a területre a főgimnázium újabb szárnyát fogjuk felépíteni, ennek a csatornának létesítése ezen a helyen egyszer s mindenkorra lehetetlenné van téve.

Sok, sok indok szól tehát amellett, hogy a főgimnáziumot ne kitoldás, hanem egy újabb emelet ráhuzása által bővítsük ki.

Azt mondják, hogy a főgimnáziumnak nincs udvara s már e körülmény következtében is szükség van a sétaterre. Azonban ezt a célt is véleményünk szerint más uton könnyebben elérhetjük, ha az udvarba beszögellő

T A R C Z A.

Második tavasz.

Hosszu tél után először csalt ki a tavasz. Egy kissé még hűvös, fázós az idő. A kabátot még nem lehetett levedleni, még csak panyókára vetni sem, hanem begombolni állig. Foga volt még a napnak. Kezeimet könyökig a zsebbe mélyesztettem, de azért ki a szabadba! Mindegy, hogy merre, mindegy, hogy hová, — csak a szabadba! A levegő még metszette egy kissé az állam, különösen, hogy kiértem a városból, de a fakadó bimbó illatos leheletével volt már fűszerezve s az életre kelő növények mámoros illatának párjától részegítő, melyet érezni lehet csak; de megmagyarázni nem. Észrevétlenül is életkedv, csapongó öröm száll az ember lelkébe, ha e légkörben tartózkodik, átiszsza, mozgásba hozza, életre kelti ez a testnek minden polusát, minden atomját. Senki sem tudja, mi ez a részegítő valami, de benne van a tavaszi levegőben.

Nincs cél, mely után törnék; nincs szándék, mely vezéreljen; megyek minden irány nélkül. Nézem a természet életre kelését s gyönyörködöm benne. S az életről ábrándozva, öntudatlanul a holtak birodalmába tévedek, de ott is csak az életet látom most s nem keresem az enyészetet. Évtizedes, szétmáló sarköre tut a borostyán s az omladó sir egyik oldalán ibolya levél bujik elő; előrse egész telepnek! Mindjárt mellette gondozott sirnak hantjain virágzik a még csak a napokban kiültetett jácint. Kissé távolabb csonka vörös kőkereszten olvasnám az írást, ha le nem törülte volna az idő. S még is jeles ez emlék; kellős közepén, mint egy kis tányér, akkora csiga

van befoglalva óriás medailonként. Ezt nézem, simogatom a tenyeremmel, követem az ujammal szabályos kanyarulatát. Milyen érdekes.

Egyszerre, észre sem vettem, csak mikor oda köszön a temető ör:

— Idegen ember; — a régit ismertem.

Barátságos; tisztességtudó, javakorbéli ember, bizonyos megtörtséggel az arczán, fájdalommal a szemében.

Azután közelebb lépett s beszélgetésünk az időről a halottakra tért s hogy bátorsága megjött a keblében meggyülemlett érzelmek ki örne vágytak, a könnyű, illatos tavaszi levegő, melytől repül a lélek multba jövőbe, régi emlékek hurjait szólalsatja meg szíven s beszél magáról.

Szegény embernek nehéz az élet; nekem is az volt, hejh, de az.

Pénzügyör voltam, — fináncz, Nagy-Szombatan. Kevés fizetéssel nagy strapával járó szolgálat az kérem, — átestem rajta. Eszt, vagy fujt, éjjel, vagy nappal, mind egy volt az, menni kellett a főzőkhöz. Ha átázva, fázva bebuktunk a főzőházba, legalább fölmelegedhettünk egy kissé s ha megkínáltak egy kis akkor főtt eleje pálinkával, égett a torkunk, könnyezett a szemünk, hogy ittuk, de akár milyen rossz volt is, jó volt, mert legalább melegített egy kicsit; — azóta sem ittam.

Bizony keserves volt ez az élet, de volt mégis kényerem: — valamikor talán följobb is viszem! Nem is lett volna baj, ha össze nem ismerkedem egy lánnyal. Szép volt, az apjának is volt valamicskéje. Két esztendeig jártam hozzájuk, megszeretjük egymást, nem is lett volna semmi akadály, hogy egymásé legyünk.

A pénzügyörrel főmondtam, arra házasodni nem lehet; a leány apjának volt egy kis ismeretsége, azt mondta, hogy bejutott a városhoz, mégis csak nyugodalmasabb életünk lesz.

Megtartottuk az eljegyzést, kétszer ki is hirdettek.

Csináltattam szép ruhát. Egy hét mulva lett lett volna az esküvőnk.

Hanem másképp lett.

Előbb egy barátnőjének az esküvőjén volt nyoszolyólány, én voltam a legénye. Nagyon szép volt. Az oltár előtt a fülébe sugtam, hogy egy hét mulva mi állunk ugy a pap előtt, mint most ezek. Hozzám simult, szeméből angyali jóság sugárzott felém s talán a boldogságtól, a keze reszketett a kezemben.

Készült a menyasszonyi ruha, fehér, mint a lelke, tiszta, mint a lilium, csillogó, mint a me esett hó. Siettek vele, el is készült egy hét mulva, épen jókor, halotti szemfedőnek . . .

Szememben megcsillant a könny, lassan cseppé gyűlt, azután végigperdült megtört arcán s az előttünk levő sirra esett, — jobban nő ott töle a fü. Ha van élet a másvilágon, látja, érzi bizonyosan, kinek szól.

Azután könyes szemével csak nézett a messzeségbe s

Elrepül a lelke messze, messze, messze,
Egy temető kertbe,
Horpadt sirhalomra mohos kis keresztre,
Mohos kis keresztet fájón átölelve,
Azon a kis síron
Pihe meg a lelke, egy pár rövid percre.

Aztán zsebéből kihuzza nagy piros kockás zsebkendőjét, szárazra törli vele a szemét s ugy folytatja:

Fölvettem az esküvőre készült ruhámat s templom helyett temetőbe mentem, esküvő

helyett — temetni s ott maradt a lelkem fele eltemetve. Ugy mentem haza, meg sem esküdve még s már is árván, elhagyottan.

Messziről szakadtam a vidékre, nem volt többé, ami oda kössön, nyakamba vettem újra a világot; szöktem magam elől. Kis pakkomban lelkem megmaradt felének szemfedője, fájó emléke, a ruha, keblemben a szomorúság, bánat, fájdalom.

Azután hányódtam, vetődtem. Érzelmimnek akartam élni csak, bármily kínzó is azok, szenteknek érthetetleneknek tartottam őket. Kerültem az embereket, fáj a látásuk.

Ez sem sokáig tartott, hogy éhen ne veszssek, beálltam egy dunai teherszállító hajóra s míg ujra, meg újra bejártam az országot egyik határtól a másikig, — Pozsonytól Orsováig: nap meg megújuló fájdalomban hány ámatlan éjjel nyögtem az ár ellen nyögve küzdő, a teher alatt recsegve ropogó hajóval, melynek terhe, mintha lelkemet nyomná fáradt zakatolásában, mintha keblem zihálását hallanám. Zavaros álomban pedig megjelentek előttem: sir, menyasszonyi fátyol, halotti szemfedő.

Igy ment ez napról-napra. Ez Isten tudja hányszor, míg egyszer, miután először vágytam, — bántott a magány. A fájdalom annyira beléte magát lelkembe, hogy még csak gondolkodni sem tudtam tőle, csak tépelődtem; a széles Duna egyhangúsága megfeküdte lelkemet. Ében vagy alva mindig csak a fehér fátyol lebegett előttem, csak annak subogását hallottam.

Szabadulnom kellett tőlük, ha azt nem akartam, hogy megőrüljek.

Ott hagytam hát a csendet s a zajba menekültem; — Pestnek egymást taposó emberáratába, hol, ha élni akarok, futnom kell nekem is az élet után, hol a küzdelem

omladozó bástya részt az uradalom engedélyével lebontjuk s így növeljük az udvart. Mert az az egészséges törekvés, ha nem beépíteni s így szükíteni, hanem inkább célszerűen kibővíteni akarjuk. Hiszszük, hogy az uradalom, ha esetleg a lebontás által nyert területet örök áron nem is adná el, használatra a lebontás fejében szívesen át fogja engedni.

Éltekintve most már attól, hogy a kitoldás a főgimnázium mostani csinos homlokzatát teljesen elcsufítaná s így ezen igazán remek épületet egyszerű kaszárnya szerű kötömbbé alacsonyítaná, a szakértő kijelentette, hogy az épületre újabb emelet minden aggodalom nélkül felhuzható s hogy az építkezés ezen módja tökéletesen megoldja a kívánt célt s amellet jóval olcsóbb és szebb.

A tornateremnek meg épen nem szükséges ebben az épületben lenni. Több ízben kifejtettük, hogy az egész város közönsége részére építendő tornacsarnok a zöldkert utca egyik üres telkén célszerűen felépíthető lenne s tudomásunk szerint egyik telek jutányos árban fel is ajánlatott a városnak. A főgimnázium kibővítésének kérdésében tehát a tornacsarnok elhelyezése egyáltalában nem szolgálhat akadályul, mert ez a tornacsarnok nem csupán a főgimn. ifjúság, de a többi tanulókat is a közönség számára is nyitva fog állani.

Épen ezért csodálkozunk, hogy a legutóbbi városi közgyűlésen képviselőtestület régebbi határozata, a közönség akarata ellenére oly terveket mutattak be, mely teljesen elfoglalná a sétateret s az emeletre vonatkozó tervekről és határozatról egy szóval sem történt említés.

Tiltakozunk a közönség illetén félre vezetése ellen, mert egyetlen indok sem szól a sétater mellett, sőt valamennyi ellene, noha Baumgartner úr saját egyéni véleménye szerint jobbnak látja a teret elfoglalni, de gondoljuk, hogy csak azért, mert nem ismeri a mi speciális viszonyainkat. Kérve kérjük tehát a város tanácsát, hogy az emeletre vonatkozó terveket is terjessze a képviselőtestület elé s hasson oda minden rendelkezésére álló eszközzel, hogy e kérdés a fennebb elmondottak szerint oldassék meg, mert egyedül ez a helyes és célra vezető, a mellett csekélyebb áldozatot igénylő út.

ben nem érek rá foglalkozni magammal.

Először szokatlan volt az élet, azután vitt magával az ár önkénytelenül.

S a kenyérharcban kapott sebek lassan feledteték amazt.

Még volt miből, — csak ment az élet, de csakhamar kifogytam mindentől. Nem volt már csak a ruhám, az esküvőre készült ruhám s hogy ez se kössön a multhoz, de meg mert élni is kell, eladtam s vele egy fájó emléket, lelkemnek megmaradt felét.

Már-már elfogyott ez is, mire egy kis szolgálatom kerülközött.

Jó ember volt a gazdám nagyon; jó sorom volt nála, meghallgatta mindig ügyes bajos dolgom; jó szóval vigasztalt, tanácsal segített.

Ebbe az állásba is ő rendelt be. — áldja meg az Isten!

Sokáig voltam nála, aztán lassan felejtettem is. Csak néha jelent már meg a fátyol, szemfedő. Hiszen régen is volt. A kis siron is élet hajt azóta: fű, fa, virág s az én szívem is újra éledt, de mig az épen kilencedszer, szívem először azóta...

Fiatalt özevgy volt ő is, s árva, mint én s mindig oly jó hozzám. Megismertük egymást, mint ő vele; megszerettük egymást épen, mint vele s ha az Isten akarja, hát egymásé is leszünk.

Kétzer hirdettek már ki, egy hét múlva lesz az esküvőnk...

Arcát bearanyozá a tavaszi nap, mig szívemben új élet ébred s szeméből öröm sugárzik.

A felhők lehúzódtak az ég aljára s a napnak sugarai csókolva nyaldostak végig mindent s e csókra az élet lüktetett mindenütt. A hosszú téli álom után élet ömlött el a holtak birodalmán is. Csak az új életet láttam most mindenütt s nem az enyészetet is.

Körülröttünk pedig fényes, csillogó nássi öltözetében röpöködött a fekete rigó.

Tóth István.

Körmöcbánya s a járványos betegségek.

(Folytatás.)

Körmöcbányán sok a szegény ember. Sokan vannak olyanok, hogy családjuk számára nemhogy a kellő ruházatot, de a mindennapi kenyeret is alig tudják nyújtani. Gond volna volna tehát arra is fordítandó, hogy a szegény iskolás gyermekek érdekében a városi hatóság által egy társadalmi mozgalom indíttatnék, melynek célja az volna, hogy ezek téli időben a szükséges meleg téli ruházattal ellátassanak. Természetes, hogy itt a városi pénztárt is jobban kellene igénybe venni, mint eddig volt.

Ezek azonban inkább csak belső okok. Vannak azonban külső okok is, melyek igen nagy szerepet játszanak. Ezeket különösen meg kellene szivlelni első sorban a megyének.

A városnak egyik első rendű érdeke, hogy a vele szoros összeköttetésben álló s tőle csak egy köz által elválasztott Körmöcbányán község a városba olvasztassék. Ez egy tarthatatlan és neveltséges egy állapot. Ennek a községnek van talán 30-40 háza, a lelket benn Körmöcbánya tartja, gyermekei a város iskolájába járnak s mégis külön álló község, egy nyomorult fészék. Aki erről fogalmat akar szerezni, vegye magának azt a fáradságot és sétáljon át. Látni fog trágyadombokat, melyeknek a nedve épen a község közepébe szivárog, mert a község központja egy medence. Más rendezettebb községekben a trágyadombok az udvaron vannak elhelyezve és pedig lehetőleg hátul eldugott helyen, itt többnyire házak előtt diszelegnek. Láthatunk kutakat is, melyek gaurjispizzokkal szennyezett vízzel telvék. Tiszta ivó vize ennek a községnek nincs és elégséges vize sincs, pedig lehetne. Ennek a községnek a lakossága naponként érintkezik a városiakkal s mivel piszok uralkodik náluk, természetes, hogy a betegségek behurcolása első kézből innét kapható. Megjegyzendő, hogy sok tejeemű is jut innét a városba. Mi másképp nézne ki ez a hely, ha a város igazgatása alatt állana! Ezt a községet tehát úgy rendőri, egészségügyi, mint kulturális szempontból hivatattól kellene a városhoz csatolni. A város ugyan fázik ettől a kérdéstől, mert teherrel járna, azonban ez nem számíthat.

A városotl távolabb fekvő községek lakói szintén állandó összeköttetésbe vannak a város lakosságával. Valamikor e falvak mind a városnak külső részei voltak s központiilag kormányoztattak. Ma poraze erről már szó sem lehet s nem is kívánatos. De igen is szükséges, hogy e községek egy külön járássá alakítsassanak s külön szolgabírájuk legyen. Mert ez bolond állapot, a mi most van és tarthatatlan, hogy a városnak egyik hivatalnokai lássa el a szolgabírói teendőket. A városnak szüksége van az ő tisztviselőjére s annak a munkaerejét ki is akarja használni. Ámde e községek anynyi munkát adnak az illetőnek, hogy így két urnak teljesen képtelen szolgálni. Mi történik tehát? Az, hogy megtesz annyit, amennyit emberileg megtehet, de mindent nem tesz meg, amire szükség volna. A város ezt a megyétől már régen kérte is, a város közönsége e miatt föl van bősülvé, hiába akarják ezt takargatni. Ezek a községek el vannak hanyagolva, rendetlenek, utjuk járhatatlan; egyszerűval elzúllott helyek ezek; tehát külön emberre volna szükség, akinek megvolna a kellő ideje, hogy velük bajlódjék, vagyis külön szolgabírói járás alakítására volna itt szükség. Nem hiszszük, hogy ez az állapot, mint amilyen a mostani, Körmöc egészségi viszonyaira jó hatással volna!

Fokozza ezt a bajt az is, hogy a községeknek körorvosuk sincs. Bizonyos esetekben ugyan a körmöci tisztí orvos ellátja őket a szükséges utasításokkal, de hát ez semmi. Az orvos nem lévén külön fizetve, bizony első sorban a városra gondols munka erejét ott érvényesíti és értékesíti. Bátran lehet tehát állítani a gyakorlati s nem a hivatalos igazság alapján, hogy e községek el vannak közegészségi tekintetben is egészen hanyagolva: Ragályos betegségek tehát innét is kerülnek a városba.

Reméljük, hogy az előadottak, melyek már az első pillanatra szembeötlők, mindenképp meggyőzhetnek arról, hogy itt tenni kell valamit; az is belátható, hogy a bajok megszüntetése nem jár valami rettenetes nagy nehézséggel.

Igaz, a teendők egész sorára volna szükség, de egy sem rendkívüli valami, hanem valóságos életrendi szabályok valamennyien, melyek elől elszárhozni mai napság sem nem lehet, sem nem szabad.

Lesz-e belőle valami s ha lesz, hát mikor lesz, ki tudná azt megjósolni? Sajnos, hazánkban közigazgatási téren is a züllésnek a jelei mutatkoznak! Az emberek sem nem akarnak, sem nem tudnak erélyes, öntudatos munkásságot kifejteni! Általános kezd lenni a benutság!

(Vége.)

A bars megyei gazdasági egyesület elnöki jelentése 1903. évről.

(Folytatás.)

A vármegye talaja és éghajlata a sör-árpa természetére alkalmas, ezt méltányolja a nm. tm. m. kir. miniszter ur és 300 q hanna vető árpát vető bocsájtott a kis gazdák rendelkezésére, mely sok község lakosai között fél mm.-tól 2 mm.-ig osztott ki 11 korona kedvezményes árban s örömmel jelenthetjük, hogy a lévai járásban, különösen ezen hanna árpa kiosztással a kis gazdák kapások után természetett árpáik minőségre nagyon megjavultak.

Fontos termelési ág megyénkben a cukorrépa termelés, kis gazdák a cukorrépa termelésénél, illetve átadásnál ki voltak téve egy időben a mázsa mesterek önkényének, míg az egyesület a garambölggyi cukorgyár rendkívüli culans eljárása alapján 7 év óta öt állomáson ellenörködő parasztagdákat nem alkalmazott. — Ezen ellenörködés egyszerűsége a kisgazdák bizalmát helyre állította.

A szövetekezés terén a gazd. egyesület is kivette a maga részét, mint említani szerencsés volt, mult év folyamán öt tejszövetkezet fejtette ki áldásos működését a kis gazdák érdekében; és ha elgondoljuk, hogy ily tejszövetkezet 20.000 kor.-tól 40.000 koronát fizet ki tagjainak oly tejtermékért, a mely kis gazdák kezén elkallódott s ha figyelembe vesszük azon óriási közvetett befolyást, mely a szarvasmarha tenyésztés fellendítését eszközi s ezzel kapcsolatosan okoszerű gazdálkodást létesíti s alacsony gabonárák mellett a kisgazdáknak nem csak a megélhetést, de a vagyonosodást is előmozdítja s ha egyesületünk a tejszövetkezetek hálózatát létesíti a vármegyében, ezzel a kis gazdák anyagi jólétét mindenkorra biztosítani fogja.

Gazdakör alakult magyar gazd. szövetséggel kapcsolatban Nagy-Kálnán és Kis-Szecsén, közös gépek és termények közös értékesítése, anyag beszerzés stb. és értelem színvonal emelésére olvasó körökkel.

Gazdasztaálynak felbirtokossága és bérleti részére az ország legelső gőzeke szövetezetét akotta meg, melyen teljesen uttörő munkát végzett, gazdáink egy része addig is bérbe szántott gőzzel, de ekkor a vállalkozó vágta zsebre a nyereséget, ezt s egyéb előnyeit most a szövetekezetbe lépett gazdák maguk fogják élvezni, ezen alkotással az ország Gazdasági Egyesületénél előnyös forrongást idéztünk elő s példánkat többen óhajják követni.

Legfontosabb életkérdésünk a vármegy Rubinek Gyula Országos Gazd. Egyesület szövetség titkárnak memoranduma s Ordódy Lajos alelnök által készített dolgozat értelmében lett a gazd. egyesület által a vámtarifá s kereskedelmi szerződésük ügyében mint szakvélemény kidolgozva egyesületünk közgyűlése által és mult év május hó 12 ig fm. miniszterhez felterjesztve.

Biztosítási ügy kérdésében szintén a szövetekezesi terére lépett egyesületünk, a mennyiben a biztosítási szerződés lejárván, az első m. általános bizt. társaságtól a magyar gazdák biztosító szövetekezetével a biztosítási szerződés az igazgató választmány által szövegzett alapon megkötendő lett volna; azonban a szövetekezet egyesületünket, mint egy főügynökségi szereppel felruházni akarván, egyesületünk e szerződést így meg nem köthette; megjegyzendő, hogy nem egyesületünkön mult ezen kapcsolatnak elmaradása.

Magyarország földm. ügyi tárcájában változás állt elő, amennyiben Dr. Darányi Ignác tárcájától megvált. Ily földm. ügyi m. kir. minisztere meg nem volt Magyarországnak, ki az egész gazdaságtársadalom működését oly hatékonyan támogatta volna s kinek intézkedései kitűnően beváltak a gyakorlatban, egyesületünk haláljának kifejezéséből öt disztagjátvá választotta.

Taglétszámunkban következő változások történtek: 1-ső sorban sajnálattal kell jelentenünk, hogy a kérlelhetlen halál elragadta Mailátn István nyug. főispánt, az egylet egykori elnökét. Riméli Károly megyés püspököt, lánglelkű hazafit s Kosztolányi Alajost, mindmegannyi alapítónkat — tagjaink sorából. — Alapítóink száma (csupán élőkét figyelembe véve) 122. Rendes tagjaink 101. Évdíjas 175. Szaporodás 15 tag.

A mult évi pénztári bevétel volt 17230 korona. Kiadás volt 16669 kor. 67 fillér. Pénztári maradvány 560 kor. 37 fillér.

Az egyletnek vagyona 53347 kor. 97 f. A mult évben volt . 52208 kor. 70 f.

Tehát szaporodás = 1139 kor. 27 f. Az elmúlt év terméséről beszámolvva fel kell említenünk, hogy egyike volt a legjobbaknak, gabona, takarmány és kapás növényekből; szőlő és gyümölcsből azonban kevés termelt.

Átlagos csapadék 730 m/m., melynek

je.entékeny része június és július hóban esett le.

Júniusban 100, júliusban 160 m/m.-val. Végül felemlítjük, hogy a vármegye kisgazdáiak jó példát mutat Pálkás István kisgazdasága Kis-Szecsén, kinek átlagos jövedelme nagyrészt szarvasmarha tenyésztéséből 2489 kor. és 33 fillér. — 18 catisztr. szántóföld, 800 □-öl szőlő és 500 □-gyümölcsös kert 26453 korona tőke érték után 9 1/2% jövedelmezett, azaz hódankint 130 koronát és levonva 5% a tőke kamatozására 4 1/2% tiszta nyeresége volt.

Jövő programunkat képezi a megkezdett uton haladni s különösen kisgazdáink érdekeit védeni s ha törekvéseinkben a gazdaságtársadalom s első sorban tisztelt tagjaink több érdeklődést tanúsítanak, az eredmény kétségtelenül nagyobb lenne.

Kérjük tehát nagyobb pártfogásukat, hogy kitűzött célunknak helyesebben megfelelhesünk.

(Vége.)

Különfélék.

— A főgimnázium júniálisa iránt széles körben nagy érdeklődés nyitvánul, a mit meg is érdemel, mert a rendezőség mindent elkövet, hogy felejthetetlen emlékü mulatságot szerezzen a vendégeknek. A június 11-én délután fél 4 órakor a város háza nagytermében megtartandó hangverseny szép műsora bizonyára kedves élvezetet fog nyújtani az érdeklődőknek. A műsor a következő: 1. Nyitány, Webertől. Előadja Huberth István III. o. t. és Huberth Pál I. o. t. 2. Bucsubeszéd. Tarta Novotny Ernő VIII. o. t., önképzőkör elnök. 3. „8 év után“, Kun Bélától. Szavalja Pető Ernő VIII. o. t. 4. Magyar népdal-egyveleg. E adja a főgimn. énekkar. 5. „A gyáva“ Rudnyánszky Gy.-tól. Szavalja Novotny Ernő VIII. o. t. 6. Kerriugó, Schicklől. E adja a főgimn. zenekar. 7. Bimbilla, vagy a diákköltészet alkonya. Szindarab. 8. Quartet, Schubertől. Előadja: Kohn Jenő VI. o. t., Fzfely Imre VI. o. t., Kern Vilmos VI. o. t. és Pető Ernő VIII. o. t. 9. A pályázatok eredményének kihirdetése. 10. „A nevető ember“, Nagy Endrétől. Szavalja Záborszky Vilmos VIII. o. t. 11. Aranyvirág-induló, Huszktól, Előadja a főgimn. zenekar. A művészeti részt a lövöldében táncmulatság fogja követni, a melyet kedvezőtlen idő esetén az Oroszlánban fognak megtartani. Mi azonban reméljük, hogy ifjúságunk örömet nem fogja megzavarni a rossz idő.

— Esküvő. Sebestyén Ferencz, garablőki ev. ref. lelkész e hó 2-án esküdtött örök hűségét kedves Aráknak, özvegy Bartha Gyuláné Szabó Vilma urasszonynak. Az esküvő a menyasszony családi gyűlésére való tekintettel szűk családi körben ment végbe.

— A nemzeti erő fejlesztését célozza a népoktatásról szóló új törvényjavaslat. Helyzetünk parancsolja ezt és még sok mást is, ami által a magyarság erősödhetnék, mert különben nem álljuk meg a sarat a bekövetkező küzdelmekben. Az oláh már a Tiszáig ér... Szóval a törvényhozás ezután még nagyobb munkára hívja fel a tanítótságot. Hát hiszen ezek eddig is megfeleltek emberül; s a mi vidékünkbeli tót gyermekeireg tud is magyarul, arról meggyőződhetik akárki. Csakhogy az a baj, hogy a tanító sem a társadalom, sem a másnemű hivatalos tényezők nem támogatják eme honszerző munkájában, sőt igen sok esetben épen lerontják azt, amit az iskola épít. Ily esetet hallottunk közvetlen torrásból: Egy kovácsi legény arról panaszkodott, hogy mikor valami közigazgatási ügyben Aranyos-Maróthon volt a szolgabírósnál, ő a tót kérdésre magyarul felelt, mire a főbíró rávált, hogy ha tótul kérdezi, hát feleljen tótul. Megjegyzendő, hogy az említett legény egészen jól beszélt magyarul. Egy más esetben pedig egy csomó kisebb fiu ment tanu kihallgatására az ismeretes peszéri szerencsétlenség ügyében, — mikor több fiatal leány a Garamba veszett — ezeket otthon kioktatták, hogy magyarul beszéljenek majd ott a szolgabíró ur előtt, majd meg fogja őket dicsérni, de bizony ebből semmi sem lett mert a szolgabíró nem engedte, hogy magyarul szóljanak. Szó sincs róla, hogy mi az említett hivatalos tényezők magyarságában, hazafias érzületében kételkednénk; valószínű, hogy ha csakugyan így történt a dolog, a kihallgatás biztonságának érdekében történt, de mégis nagyon hibás eljárás ez, mert azok a fiatalok csak azt érzik ebből, hogy ők hiába tanultak meg magyarul; a keserű csalódás talán azt okozta, hogy többé nem akar majd magyarnak látszani és így a tanító keserves munkája meddő, kárba vesztett. Pedig nekünk minden, de minden alkalmat meg kell arra ragadnunk, hogy kitöljük a magyarság határait, különösen itt, ahol az könnyen megy, ami hazafias érzelmű tótágunkban és különösen most, a tizenkettedik órában...

— Magán vizsgák. A lévai főgimnázium igazgatósága értesíti a szülőket, hogy a helybeli főgimnáziumban a magánvizsgálatok írásheli része f. hó 13-án, a szóbeliek pedig 14-én tartatnak meg.

— A lévai honvédség új parancsnoka korompai Brunswick Lajos százados, törzstisztjelölt f. hó 3-án érkezett nejével az esti vonaton városunkba. A pályaudvaron a fogadására a tisztikar teljes

számban megjelent, hogy öt üdvözölje a egyuttal nevének egy szép virágcsokrot nyújtott át.

Leányiskolai értesítő. A szatmári irg. nővérek vezetése alatt álló leányiskola múlt évi értesítőjét Urnapkor osztották ki a növendékek között, mert az építkezés miatt a tanórákat hamarabb fejezték be. Az értesítő elején B á t h y László prépost, intézeti igazgató a lefolyt tanórákat vizsgálja. A tanítást a polgári leányiskolában az igazgatón s a hitoktatókon kívül 8 irg. nővér végezte. A polg. iskola I. osztályában 44 rendszeres, 1 magántanuló, a II. osztályban 29 rendszeres, 1 magántanuló, a III. osztályban 39 rendszeres, 1 magántanuló, a IV. osztályban 24 rendszeres, 1 magántanuló, összesen 135 rendszeres, 4 magántanuló volt, kik közül 66 lévai és 74 vidéki, 85 róm. kath. 6 ev. ref., 11 ág. ev., 38 izr., 132 magyar, 7 tót, 1 német. Eredményre nézve 21 kitűnő, 35 jeles, 42 jó, 28 elégséges, 13 elégtelen. Kitűnő osztályzatot nyertek az I. osztályban Cserei Anna, Kocsmarek Gizella, Nyiredy Erzsébet, Reismann Caesa, Halvirth E., a II. osztályban Fürst I., Uhlárik Erzsébet, Vida Rózsa, a III. osztályban Deák G., Deák M., Gyapay M., Kozma Vilma, Medvecky E., Singer Irma, Konkoly-Thege E., a IV., Franciscy Irma, Németh Mária, Schwarc G. Szluha M. Az elemi leányiskolának 340 növendéke volt, kik közül 332 róm. kath., 4 ev. ref., 4 ág. ev., 316 magyar, 24 tót, 34 kitűnő, 57 jeles, 106 jó, 54 elégséges, bukkott 63. Az ovodába 120 leány és 115 fiúgyermek járt.

Gyászír. Dr. Uhlárik János, városunk szülötte, esztergomi főgymnáziumi tanár, Nagyszombat szab. kir. város képviselő testületének tagja, miután részvétellel értesülünk, f. hó 30-án d. e. 9 órakor 44 éves korában, áldozópapságának 21-ik, tanári működésének 20-ik évében, hosszas betegség után elhunyt. Földi maradványait június hó 1-én helyezték örök nyugalomra az ottani Ó-temetőben. Haláláról tanártársai külön gyászjelentésben emlékeztek meg. Elhunytát Léván is kiterjedt rokonság gyászolja. Nyugodjék békében!

A lévai állami szőlőtelepet a földmívelésügyi miniszter, mint értesülünk, felmondotta s így hat hó múlva az a város rendelkezésére fog állani. A telep most kezdett virágozni, most teljesíthette volna feladatát, azonban a miniszter, mint azt több helyen tette, feloszlatta a telepet. Azonban ha a város a kezelési költséget megtéríti, hajlandó azonnal átadni a telepet, melyet a városi tanács előbb meg fog szakértővel vizsgáltatni s azután fog az átvételre javaslatot tenni a közgyűlésnek. A telepet, mint tudjuk semmiesetre sem fogja a város fenntartani, mert ez nagyobb költséggel jár.

Királyfalvy Károly festőművész újabb sikeréről nyertünk értesítést; örömmünkre szolgál, hogy ami földünk, nagy reményre jogosító művészi neve, dicsősége szélesebb tért tölt be. Ujabbán Esztergomvármegye tanácssterme számára a megye közönsége általa festette meg *Andrássy János kir. tanácsos*, alispán arcképét. Erről lapársunk, az „Esztergom“ a következő sorokban értesít: — „A művész, miután az alispán többszörült esetje előtt, itt helyben készítette el a képet s miután teljesen bevégezte, a katolikus körben állította ki először, mint a város legátogatottabb társaságában. A kép a megszólalásig hű vonásokban ábrázolja a diszmagyarban levő alispánt és minden tekintetben hitelesen örökíti meg *Andrássy János kir. tanácsos* egyéniségét. A kép kivitele határozott és már kiforrott művészi lélekre vall és mindenesetre méltón csatlakozik azon sikerekhez, melyet a fiatal művész a legutóbbi időben festett arcképfestményeivel kivívott magának. A képet, amint értesülünk, a művész más helyen is ki fogja állítani.“

A „Bármegyei Kereskedelmi Egyesület“ május 29-én tartotta alakuló közgyűlését a következő választásokkal: Elnökség: elnök Weisz Benő, alelnök Engel Zsigmond, másodalelnök: Klein Sándor, pénztáros Blumenthal Jónás, titkár Deák Adolf lettek megválasztva. Választmány: Az első m. ált. bizt. társ. főügyn. képviselője, Kern Vilmos, Engel József, Weisz József, Weisz Zsigmond, Pollák Adolf, Grotte Vilmos, Braun Gyula, Weisz Jenő, Missák Zsigmond, Frommer Mór, Rappeport Manó, Szauer Mór, Laufer Henrik, Weisz Adolf, Vilmos, Weisz Simon, Schweisz és Trebitsch cég képviselője, Klein Benő és Sugár Mór. Számvizsgáló bizottság: Braun Gyula, Kern Vilmos és Wertheimer Vilmos. Békéltető bizottság: Weisz Samu, Schubert Pál, első m. ált. bizt. társ. főügyn. képviselője és Engel Zsigmond rendes, továbbá Laufer Henrik és Weisz Zsigmond pótaggok.

Uj primadonna. *Le nd v a* Mici a kolozsvári színház tagja tegnap a Bob hercegen mutatkozott be. A művésznő kedves megjelenésű, élénk temperamentummal bír. Hangja jól iskolázott, tisztán csengő s elég terjedelmes. Halmi társulata b. zonyára sokat nyert vele, ha sikerül öt szerződtenie. A közönség kitüntető rokonszenvvel fogadta és sokszor megtapsolta.

Vásár. Léván ez évi május 30-án megtartott országos baromvársárra felhajtott szarvasmarha 1527 db, ló 2440 darab, juh 206 darab, sertés 151 darab, kecske 9 darab, számár 4 darab, összesen 4337 db,

Ezekből eladott szarvasmarha 1171 darab, ló 475 darab, juh 91 darab, sertés 51 darab, kecske 4 darab, számár 1 darab, összesen 1793 darab.

Lévai szerző műve. Halmay színtársulata a jövő hét folyamán Fenyvesi Károly lévai biztositási tisztviselőnek a „Mostoha“ című szép drámáját fogja adni, melyre előre is felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét.

Kiesett a vonatból. Stosser János lóntói kertésznél levő Szilvka G. zella Csata előtt egy harmadosztályú kocsierekéből kiesett és súlyosan megsebesült. Lóntón ápolják, hová Himmler Sándor dr. pályaorvost táviratban hívták.

Elgázolások. Szrna János 6 éves kis fiút egy a saját apja, egy dobogói család által hajtott ökrös szekér szombaton elgázolta. Az apával együtt ment a fiú, de egy fordulónál azt vette észre, hogy a fiú a kerekek alatt fekszik s onnan egymaga ki sem tudta szabadítani. Mire segítséget hívott, a fiú meghalt, agyonnyomta a nehéz szekér. — Bósi János béres Génye pusztai lakos a hó 1-én d. u. 7-8 óra tájban Ivan Mihály béres gényei lakosnak 2 és fél éves Mária nevű leánykáját, aki a béreslak mellett elvonult út porában jászott, szekérével elgázolta, melynek következtében másnap reggel 3 órakor meghalt.

Farnadi ev. ref. templom jubileuma. A farnadi ref. egyház május 29-én ünnepelte templomának 100 éves fenállását, mely alkalommal Antal Gábor ref. püspök is megjelent, kit az egyház nagy ünnepélyességgel fogadott. Bény vasút állomásig Póly a Lajos nagyövedei ref. lelkész vezetése alatt számos kocsiállal álló díszmenet s banderium ment eléje, a közönség határánál pedig a közönség nevében Mezei Ferenc községi főjegyző fogadta s vezette be a díszmenetet. A közönségben pedig emelkedett hangú üdvözlő beszéddel fogadta a templom bejáratát előtt Patay Gyula helybeli ev. ref. lelkész a presbiterium élén. Az ünnepély maga a püspök szép beszéde volt, melyben a templom 100 éves fenállását tárgyalta, külföldön egyes részletei, melyekben keresztényi szerete ről és jütelmességről beszélt, nagy tetszést szült a nagyszámú közönség körében. Az ünnepélyt a ref. presbiterium által adott bankett követte. hol számos főközségi tisztségviselő az illusztris vendégeket. A püspökön kívül az ünnepségen részt vettek még Juhász Pál keresperes és a barsi egyház számos ref. papja.

Ujabb rendeletek az ex-lex alatt előírt illetéktartozások tárgyában. A költségvetési törvényen kívüli állapot következményei maig sem simulak el teljesen az adminisztráció körében. Ismertettük annak idején az ex-lex alatt előírt tartozások tárgyában kiadott pénzügyminiszeri rendeleteket s most újabb két rendelet kiadásáról szereztünk értesülést. Az első rendelet az illetékfizetési halasztások tárgyába és arra utal, hogy a pénzügyigazgatóságok hatásköre ezekben a kivételes esetekben is az 1889. évi XXVIII. t. c. 8. §. 2. b) pontjában körülírt méretekig terjed. Minden azontul halasztási kérés a pénzügyminiszerium döntése alá kerül. A második rendelet az ex-lex ideje alatt elkövetett bélyegcsontok után előírt felemelt illetékek törlesztésére vonatkozik. Az eredeti rendelkezés szerint ezek a felemelt illetékek csupán az érdekelt felek kérelmére töröltettek; most azonban figyelemmel arra, hogy ennek a korlátozásnak káros hatásait a tapasztalás szerint épp a legazegényebb, az irástadatlan néposztály érzi, a pénzügyminiszter egy új, igen humanus rendeletével meghagyta, hogy a pénzügyigazgatóságok az ex-lex ideje alatt elkövetett bélyegcsontok után előírt felemelt illetékeket minden kérvényezés bevétele nélkül teljes összegükben hivatalból töröljék.

Léván május hónapban meghaltak: Szabó Lajos élt 65 évet, Jarabek Lajos élt 1 és fél évet, Lehocki Ferenc élt 63 évet, Rakovszky Mihály élt 78 évet, Litauszki Istvánné szül. Opauszki Katalin élt 41 évet, Nagy Jánosné szül. Madarász Julianna élt 44 évet, Fromberger Sándor élt fél évet, Féjja Margit élt 3 1/2 évet, Iván Erzsébet élt 1/2 évet, Demény Etel élt 20 évet, Pfeifer József élt 28 évet, Stadler Lenke élt 2 hónapot, öz. Szabó Józsefné szül. Szobi Katalin élt 78 évet, Kollava Lajosné szül. Gombkötő Ida élt 24 évet.

Színház.

Halmay színtársulata iránt az érdeklődés fokozottabb mértékben mutatkozik, a mit meg is érdemel, mert a múlt héten is sok, szép sikert ért el. Egyes előadások igazán művészi színvonalon állottak.

Szombaton május 29-én a *Kertészleány* című operett újdonságot mutatták be, amelynek rossz librettóját még elég csinos zenéje sem feledtette. *Timár* remekelt a király szerepében. *Halmayné* (Mikaela) preeiz éneke, kedves játéka nagy tetszést aratott. *Szelényi E.* (Scolastica) az ügyes komika ma is elemében volt. *Viola* (Gaetan) nyugodt, biztos játéka még a fokozottabb igényeket is kielégíthette. Nem különben *Vörös Alice* (Jozefa) ügyesen adta nem tulságos nagy szerepét. Kár, hogy gyakrabban nem játszik. A többiekről is csak jót mondhatunk. *Vasárnapi* a *Tavaszt* megismételték. Telt ház bizonyította a szereplők ügyes játékát.

Hétfőn *Ruttkay Sötétség* című drámája

került színre. A nehéz problémát fejtegető színművet a legjobb előadásban láttuk. *Radó Rózi* Emma nehéz szerepét meglepő tudással kreálta. Nagy hatást ért el minden jelenlétében. *Herceg* (Vári) szintén egyik jobb szerepét mutatta be. Csak a fejét ne üsse le oly mereven, *Kiss* (Lajos) értelmes, ügyes színésznek bizonyult. *Timár* az intrikus Erdős szerepében idegen szellemmel küzdött. Kis szerepét rendkívül szépen domborította ki *Jónás M.* (Vers), kinek temperamentumos diskret játéka minden hallgatót meghódít. *Úti Gizella* (Kementin), *Halmay* (Istvády) és *Szelényiné* (Ernesztin) voltak még a kiválóbbak. A közönség nem fukarodott az elismeréssel, a melyre a derék szereplők méltán rászolgáltak.

Kedden *Sardou* régi vígjátéka a *Váljunk el* került előadásra. *Halmay* és *Radó Rózi* (Des Prunelles és Ciprienne) kreálták a főszerepeket rutinnal s előkelő izléssel. Mindig természetes fellépésük kifejező, előadásuk vezette az előadást. *Timár* *Adhemar* szerepében sokszor kellett élénk derültséget. Bár kilátszott előadásából a komikus. A keret, a melyben a többi szereplők mozogtak, méltó volt a főképhez s a francia kis városi társadalmat a legszebb világításban láttuk.

Szerdán *Herczeg Gyurkovics leányok* című élet képét láttuk. *Bokody* *Mariska*, az újonnan szerződött tag mutatkozott be *Katinka* szerepében. Bár a kisasszony még fiatal erre a szerepre, igen sok jelét adta tehetségének. Csinos termete, tiszta folyékony előadása a legszebb jövővel kecsegteti. *Szelényiné* a *mama pompás* alak volt. Nagy sikert aratott *Jónás Margit* is (Mici), ki felülmulhatlan kedvesen és eleveenséggel játszott. *Timár* (*Horkay*) megint oly szerepet játszott, mely nem neki való s ha sikert aratott is, ez csak az ő sok oldalúságát dicséri. *Herceg* (*Radványi*); *Csajághi* (*Sándorfi*) és *Mészáros* (*Komény*) elég jól betöltötték helyüket. De *pompás* alak volt *Kis* (*Gida*), nem különben *Szabados* (*Janko*), és a műkedvelő zenész *Lakatos Gyula*, kik sok kellemes percet szereztek a közönségnek.

Csütörtökön *Lehár a drótostól* című operettje került színre. A semmit mondó, üres librettó nem is tett nagy hatást, *Pfefferkorn* kitűnő szerepe nélkül, melyet *Timár* nagyszerűen adott, az egész darab műsoron sem volna tartható. *Szabados* (*Günter*), a politikai bádogos szerepében nagy hatást ért el. A többi szereplők is ügyesen játszottak, a karzat sokat tapsolt, de bizony az ének számok gyöngék voltak. *Végh* *Gizellát* bizony nehéz pótolni.

Pénteken a *feneleányok* bohózat került színre. Kis közönség nézte végig, pedig az előadás elég jó volt. Az öt giger kisasszony, *Bokody* *Marcsa*, *Úti* *Gizella*, *Jónás Margit*, *Jónás Ilon* és *Halmay Mici* jól testettek és nagy tetszésben részesültek.

Tegnap a *Bob herceg* bemutatója volt, amelyről a jövő számunkban.

Tanügy.

I.

Értesítések.

A lévai tanonciskolák évrő vizsgái a következőleg lesznek megtartva:

1) *A kereskedő tanonciskolában:* június 19-én délelőtt 10 órától az előkészítő és I. osztályban. Délután 2-4 óráig a II. és III. osztályban.

2) *Az iparos tanonciskolában:* június hó 20-án az előkészítő osztályokban. Június hó 21-én az I. és II. osztályban, június 22-én a III. osztályban.

A vizsgák délután 5 órakor kezdődnek, melyekre a felsőbb hatóságokat, a szülőket, munkaadókat s a tanügy minden barátját szívesen látja

A felügyelő bizottság.

II.

A ref. elemi iskolában az évrő vizsgálatok a következő időben és sorrendben tartatnak: Június 11-én szombaton d. u. 2 órakor az I-ső és II. oszt. tanulók vizsgája, Tanító: *Kiss Gyula*. Június 12-én délután 2 órakor a III.-IV. osztályok tanulójának vizsgája. Tanító *Kutaassy Dénes*. A vizsgák a ref. templomban tartatnak. Június 12-én a délutáni vizsga után a gyermekeket a „Zöldkert“ mulatóba viszik ki, hol tanítójuk felügyelete és szülei jelenlétében játékkal egybekötött júnialist tartanak.

Lévai piacziárak.

Rovatvezető: *Kónya József* rendőrkapitány. *Buza m.-mászánként* 16 kor. — fill. 16 kor. 40 fill. *Kétszeres* 13 kor. 20 fill. 13 kor. 40 fill. — *Rozs* 12 kor. 40 fill. 12 kor. 80 fill. — *Arpa* 11 kor. 60 fill. 12 kor. 60 fill. *Zab* 11 kor. 60 fill. 12 kor. — fill. — *Kukoricza* 11 kor. 80 fill. kor. 11 20 fill. *Bab* 11 kor. 60 fill. 12 kor. 80 fill. — *Lencse* 14 kor. 40 fill. 14 kor. 80 fill. — *Köles* 9 kor. 20 fill. 9 kor. 60 fill.

Vetőmagvak 50 kilónként Budapesten. *Lóheremag* 54-60 korona *Luczernamag* 53-58 korona, *Impregnált Répa* mag impregnált 36-44 kor. — *Muharmag* 7-7 1/2 kor. *Baltaczim* 12 1/2-13 1/2 — kor. *Bükköny* 6 1/2 7 kor. *Vöröshere* 52-58 kor. *Fehérhere* — — *Komocaini fűmag* — — *Thimothems* — — kor. Nem impregnált 25-35 kor.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1904. évi május hó 29-től 1904. június hó 5-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Gunár Pál Kovácsik Anna	fiú	Sámuel
Getler Márton Husznos Zsófia	fiú	János
Jakubik Mihály Homolya Ilon	leány	Mária
Bella András Faragó Julianna	fiú	István
Petruska Pál Kis Zsófia	leány	Margit

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Sebestyén Ferencz öz. Bartha Gy. né szül. Szabó Vilma Pirocska	ev. ref.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Stadler Lenke	2 hónap	Tüdőlob
öz. Szabó J. Szobi K.	78	Végelgyen.
ifj. Balázs Márton	2	Tüdővész
Kollava L. né Gombkötő	24	Tüdővész
Ivan Mária	2	elgázolás

Irodalom és művészet.

Biblia ünnep címen Bányi Endre ág. ev. lelkész most adta ki egy füzetben azon ünnepi beszédét és imáját, melyet 1904. év május 6-án, az angol bibliaterjesztő társulat fennállásának századik évfordulója alkalmából a két protestáns egyház által rendezett ünnepen mondott a lévai ev. ref. templomban. A magas szellemű, életgazságokkal gazdag beszéd s költői szarvialasú szép imádság így olvasva is igen mély hatást tesz az olvasó fogékony lelkére. E füzetben van továbbá a nevezett lelkésznek ugyanakkor a bibliáról tartott felolvasása is, mely nem csak a lelkész tudományosságával, hanem a tárgya iránt való meleg szeretettel s lelkesedéssel mutatja be a biblia olvasás célját és hasznát. A füzetet ezeken kívül több szép alkalmi ének egészíti ki. A művecske ára 1 korona. Kapható a szerzőnél Léván.

Nyiltér.

Vihnye

Étkezés: Raggett, ebéd, ozoona s vacsora egy napra 3 K., egy hetre 20 K.

Kiváló gyógyhatású női betegségek, verszegénység esetében és idegbajokban. Hídegviz gyógyítézetet, Láp- és fenyőfürdők.

Természetes meleg (38°) vasas gyógyfürdő Bars vármegyében, fenyves és lombos erdő környezetben szelentes völgyben. — Posta, táviró- és interurban telefon-állomás helyben. Vasuti állomás; Szénásfal-Vihnye, a fürdőteleptől 5 kilométer távolságban. — Szobák hetenként 7 koronától 31 korona 50 fillérig. A szobák ár- és utóérvadban (június 14-ig és augusztus hó 23-tól) 40%-kal mérsékeltebbek. — A fürdőt Selmecbánya városa házilag kezelte; gondnokul ez évben is Szatmáry Miklós tvh. főjegyzőt küldötte ki. — Hatósági fürdőorvos és igazgató Dr. Boleman István kir. tanácsos. A fürdő közvetlen közelében egy csolnakázó tó létesült ez évben, mely hidrogénvízű tó fürdésre is be van rendezve, mi által a kies fürdőtelep nyaralásra is igen alkalmas. Prospektust küld és részletesebb felvilágosítást az igazgatóság ad.

Nyers bastelyem teljes ruhára 9 forint 90 krtól 43 forint 25 krig. Birmeutve és már elvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték postafordultával.

Henneberg selyemgyár, Zürich.

K á v é.

	1 kg. frt. kor.
New-Cuba kávé	1.60
Jamaikai legfinomabb	2.20
Kuba legfinomabb	2.20
Ceylon legfinomabb	2.10
Ceylon finom	2.—
Portorico finom, és Cuba	1.60 2.—
Gyöngy legfinomabb	2.— 2.20
Mooca legfinomabb	2.20
Arany Jáva legfinomabb	2.20
Brazíliai legfinomabb	1.60
Brazíliai II. rendű	1.30
Cuba pörkölt	2.— 2.40
Hungária kávé	1.20
Örlött kávé	1.—

Kapható:

Kern Testvéreknél, Léván.

PÉNY

4%-os
 törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzüzetektől a föld-birtok és ingatlan 1/4 értékig I. és II. helyre 15-65 évi terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatásoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évi terjedő időre gyorsan és diszkrétén.

Bank- és magánadóságok konvertálása
Meller Lajos és Társai
 bankbizomány.
 Budapest, VI. Dávid-utca 15
 (Törvényszéktől bejegyztet czég).

Jónak, a jobb az ellensége.
 Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vázson és pamut ruharemeük mosására, a Schicht által újonnan feltalált mosó kivonat,
„Asszonydícséret“

véj-gyel, a ruha beáztatására.

Előnyök:

1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkentti.
2. Fáradságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebb is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alant jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosásznál.

Nélkülözhetetlenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.
 — Mindenütt kapható. —

Premier

Arjegyzék ingyen és bérmentve.
 Eger Csehország.

30 év óta legjobban
 Évi gyártmány 49.000 kerékpár

Magy. kir. dohány, szivar, lópor és kártya-árusítás. Első gazdasági és varró-gépek, fa- és érczokorsó raktára.

A gödöllői Borászati Egyesület mint rész, társaság palack-borainak elárúsító raktára.

Folyékony arany és ezüst festékek

Kern Testvérek Léván.

Ajánlják dusan berendezett vas-, fűszer-, csemege-bizt., festék-, kefekötő áruk, gazdasági- és kert-magvak, vadászati eszközök, hangszerek, igen finom hurok, varró-gépek öt évi jótállás mellett, gazdasági gépek és géprészek. Szerszám: asztalos, bádogos, gépész, lakatos, kovács, kádár, kerékgyártó, ács, esztergályos, cipész, házi és gazdasági részére, tengelyek, ekereszek, valódi Fischer-féle reszelők és rőspolyok, lőszór-, afrik Afripuo és tengeri fű, épület- és bu-tor vasalások, finom kávé, cukor, tea, rum, likörök, cognac, fehér és vörös bor, valódi Meidinger-féle és öntött vas-kályhákkel felszerelt raktárukat.

Vidéki megrendelések legnagyobb figyelemmel és gyorsan teljesítetnek, új képes árjegyzékek kívánatra bér-mentve küldetnek.

Schicht-szappan
 „szarvas“ vagy „kulcs“

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrésztől mentes.
 Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy mind a varab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti véjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig
 A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

Szőlőoltványok,
 melyek megereidésért felelősség vállalattik!

Amerikai alapon készült legkiválóbb csemege-és borfajokból teljesen fajtiszta, tökéletesen forrott, dus gyökerezésű példányok szokvány-minőségben, mérsékelt áron. Tavasz szállításra megrendelhetők a

Küküllömenti Első Szőlőoltványtelepnel.
 Medgyes, N. Küküllő megye.
Tulajdonos CASPARI FRIGYES

okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egylet szőlészeti és borászati szakelőadója, Barba A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igaz-gatója, N.-Küküllő vármegye v. szőlészeti biz-tosa stb.

Lugas szőlőoltványok szintén mérsékelt áron.
 ! Készlet egy millió!
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az elismert legjobb és legkitűnőbb

Acél ekék 1, 2, 3 és 4 baráz-dásuak
 Rét, moha, tagozot és diagonal Boronák
 „Agricola“ vetőgépek,
Arató-gépek
 fűnek, herének,
 Szénagyűjtők és arató gerebnyék. Szénafordítók, Szabad-aszaló készülék gyümölcs és főzeléknek
 Bor- és gyümölcs sajtók, Gyümölcs és szőlő zuzók és bogymorzsolók, Önmökődő szabadalmazott szőlő fecskendő „SYPHONIA“
 Formáncs és vértetű pusztításra. Szállítható takarékos tüzhelyek, legújabb szerkezetben készítenek és szállítanak

MAYFARTH PH. és Társa
 gazdasági gépgyárak, vasöntődek és vashámorművek
 Aap. 1872. BÉCS, II. Taborstrasse 71. 900 munkás.
 Kitűntetve több mint 530 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.
 Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek
 Megrendelhető: **KNAPP DAVID** urnál Léván.

Tényleg

„Zerofubin“

segít a nagyszerű és utólérhetlen Rovar öló

Vásárolják „csak üvegekben“.

Kapható Léván: Bolemann gyógyszerár Amstetter Imre Engel József Kern Testvérek Medveczky Sándor gyógyszerár Pollák Kálmán, Hecksch I. Róth K. és Wilhelm Béla	Ipolyságon: Bolner Pál Dombo Károly M. Berceller.	Verebélyen: Csárok István Erdői József Pollák Zsigmond
Ujbányán: Cserminka M. gyógyszerész Heinrich Ede fodrász.		Zsarnócán: Weichberg Izidor

Gabonatisztító-rosták. Darálók. Morzsoló. Tizedes mérlegek.
 Mezőgazdasági gépgyárosok raktára:
Kern Testvéreknel
 Léván.
 Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Cseplőgép. Sackrendszerű egytetemes és mélyítő acél ekék.